

## WEGENBEPLANTING EN BOSCHSTATISTIEK

door

F. W. SNEPVANGERS.

---

In Tectona 5/6, 1937 wordt op blz. 458 medegedeeld dat Ir. Rikken op de bijeenkomst van kandidaat-houtvesters op 14 April van dit jaar te Wageningen een voordracht hield over fotogrammetrie en hij uitvoerig stil hield bij het belang van dit werk voor de boschbouwkundige kaartering en inventarisering van houtvoorraden in een land als Nederland, waar veel hout als wegbeplanting aanwezig is.

In het Nederlandsch boschbouwtijdschrift 8, 1937 is op blz. 259 e.v. de voordracht van Dr. G. Houtzagers over de populier als gebruiksboom opgenomen en begint hij met te vermelden: „de populier komt hier te lande betrekkelijk weinig voor in gesloten boschopstanden, doch meer „langs wegen, kanalen, slooten, perceelgrenzen van bouw- „en weilanden, enz. Dus voornamelijk op gronden, die gedeeltelijk of hoofdzakelijk ook een andere bestemming „hebben.”

Naast de populier zijn voor wegbeplanting van zeer groot belang de iep, de eik, de beuk en in mindere mate nog enkele andere boomen.

Herhaaldelijk is reeds gebleken, dat het Nederlandsche boschbeheer zich op intensieve wijze bezig houdt met deze wegbeplanting. Dit wekt den schijn, dat de laatste van groot boschbouwkundig belang is. Maar onwillekeurig doet het ook de vraag naar voren komen, wat men onder boschbouw verstaat en welke gronden als boschgrond moeten worden beschouwd. Wij weten allen, dat het eigenlijke boschbedrijf ook landbouwgewassen teelt en dat de betreffende gronden als behorende tot het boschbedrijf worden beschouwd, omdat ze in het algemeen bestemd zijn in den loop der jaren weer een houtopstand te dragen. Voor deze terreinen is een volledige statistiek een dringende eisch. Gaat men nu in die statistische gegevens ook de wegbeplanting verwerken, als behorende tot den boschbouw, dan doet zich de vraag voor, of de door de wegbeplanting ingesloten gronden al dan niet behooren tot de boschgronden.

Alvorens daarom een behoorlijke boschbouwstatistiek te ontwerpen, zal vastgesteld moeten worden, welke gronden behooren tot den boschbouw en alle werkzaamheden voor

gronden, die daar buiten vallen, zullen afzonderlijk moeten worden behandeld en de kosten daaraan verbonden mogen niet worden vermengd met de uitgaven voor het eigenlijke boschbeheer.

Het kan aanbeveling verdienen, om in het algemeen belang de werkzaamheden voor de verzameling der statistische gegevens, wat betreft de houtproduktie buiten het eigenlijke boschgebied (langs wegen, in tuinen en parken, in steden en op alle partikuliere bezittingen) aan het Staatsboschbeheer op te dragen, maar men zorge er voor, dat alle verkregen gegevens en alle vereischte kosten (voor hooger, middelbaar en lager technisch personeel daarbij inbegrepen) afzonderlijk worden verwerkt en men de uitkomsten niet verdoezele door alles samen te vatten en daardoor een behoorlijk overzicht te bemoeilijken en een beoordeeling van de waarde van dat werk onmogelijk te maken.

Voor een behoorlijke statistiek mag men voor de gronden, die bij het Staatsboschbeheer in beheer zijn, verwachten dat aangegeven wordt welke oppervlakte met zijne gesteldheid bij de instelling van het Staatsboschbeheer aanwezig was, welke grondaanwinsten en -verliezen sedert hebben plaats gehad en dat die behoorlijk geklassificeerd worden naar kosten, gesteldheid, bestemming, enz. Voorts dat alle jaarlijksche gegevens behoorlijk worden verwerkt, zoodat ieder volgend jaar het overzicht van het bezit naar alle richtingen duidelijker wordt. De statistiek mag niet verstarren, maar moet levendig blijven. Voor de boschbouwkundige gegevens buiten het Staatsbezit moeten geleidelijk aan bijzondere vormen in gebruik komen, die zich aanpassen bij de maatschappelijke ontwikkeling der bevolking. Ten slotte kunnen enkele gegevens worden verzameld, die direkt of indirekt van belang zijn voor de boschbouwkundige ontwikkeling, maar daarvoor zijn geen vaste regels te stellen en moet dat incidenteel plaats hebben. Tot deze groep behoort de wegenbeplanting.

Om een behoorlijke statistiek te verkrijgen, dient men zich eerst te bepalen tot het Staatsbezit en daarbij kan men hebben een grondstatistiek (kosten en bestemming), een begroeiingsstatistiek (houtsoorten, boniteiten, ouderdomsklassen), een produktenstatistiek (houtsoorten, kwaliteit, sortimenten, basten, enz.), houtprijzenstatistiek (zwaar hout, licht hout, brandhout, alles voor verschillende houtsoorten). Hoe deze statistische opbouw zich verder ontwikkelen zal, moet telkens beoordeeld worden naar tijd en omstandigheden. Heeft men die statistiek eenmaal voor het Staatsbezit, dan kan overwogen worden, welke aansluitende gegevens men daarbuiten met voldoende betrouwbaarheid kan verkrijgen en welke maatregelen daartoe noodig zijn. Men wachte zich er voor, om in het wilde weg gegevens te

verzamelen, die later zonder waarde zouden blijken te zijn.

De wegenbeplanting komt eerst later aan de beurt voor opnemng in een statistiek. Wat nu aanwezig is, kan over 10 jaar een heel ander beeld geven, omdat het vanwege de hooge kosten moeilijk onder dagelijks toezicht van den Staat is te brengen.

Moge de boschbouwfakulteit aangeven, welke haar opvatting is van het begrip boschgrond, opdat het Staatsboschbeheer zich daarnaar kan gedragen. Verschil in opvattingen kunnen onderling besproken worden, zoodat binnen enkele jaren een vast schema kan ontstaan, dat slechts in den loop van vele jaren eenige wijziging zou behoeven te ondergaan.

Ook omtrent de andere onderdeelen van de statistiek moet het hoogste onderwijsinstituut hare aanwijzingen geven, omdat de verkregen uitkomsten bij het onderwijs moeten dienen. Nu is het steeds een steunen op buitenlandsche gegevens en de uitkomsten van proefstations, die alleen wetenschappelijke gegevens verzamelen.

Moge de Nederlandsche boschbouw haar grondgedachte steeds in het oog houden en er voor zorgen niet te verworden tot een lichaam, dat zich in de ruimte verliest, door het op den voorgrond schuiven van opgaven, die slechts zijdelings verband houden met haar doel. Hier kunnen als zoodanig genoemd worden de teelt van vruchtboomen, vischteelt, wilgenkultuur, rechtspraak voor de plattelands bevolking, jacht, aanleg van dierenparken, enz. Eerst werkelijk boschbeheer en veel later al het andere.

*Naschrift.* Naar aanleiding van deze beschouwingen moge er op gewezen worden, dat met de samenstelling van een boschstatistiek voor Nederland een begin is gemaakt en voorloopig één boschbouwkundig ingenieur met het voorbereidende werk is belast. De samenstelling geschiedt onder leiding van het Staatsboschbeheer. De benodigde gelden worden afzonderlijk beschikbaar gesteld en verantwoord. Er is voorgesteld, dat een commissie voor de boschstatistiek met het Staatsboschbeheer zal samenwerken. Wat in de statistiek zal worden opgenomen en waarom dit zal geschieden is vermeld in het Rapport van de Commissie voor boschstatistiek (ingesteld bij ministriele beschikking van 15 Dec. 1927). Dit rapport werd o.a. in extenso gepubliceerd in het Tijdschrift van de Ned. Heide Mij, Januari-nummer, 1931. In dit verband moge ook verwezen worden naar een artikel van Ir. H. van Vloten in het juist genoemde tijdschrift, jaargang 1926. In het rapport wordt o.a. aangegeven wat de commissie onder bosch in verband met een boschstatistiek meent te moeten verstaan: „elke aaneengesloten oppervlakte van 10 are en meer, welke met boomen — uitgezonderd ooftboomen — van welken leeftijd ook, is bezet. Hakhout

en griendhout worden mede als bosch beschouwd." Ik neem aan, dat de boschbouwkundige faculteit in Wageningen zich met deze omschrijving voor dit doel, kan vereenigen.

In het rapport is tevens aangetoond waarom, met het oog op de houtproductie, de wegbeplantingen niet kunnen ontbreken in de statistiek.

t. W.

## UIT DE DAGBLADEN

N. Rott. Crt. van Donderdag 12/8, 1937 (Avondblad C).

### NATUURBESCHERMING.

#### *Onbillijke verordeningen.*

Gisteren hebben wij plaatsing verleend aan een beschouwing van Mr. A. J. S. van Lier over monumenten en natuurbescherming.

Men schrijft ons ook van andere zijde over de toenemende neiging van lagere organen de natuurbescherming bij verordening te regelen:

Ook de Geldersche verordening op de natuurbescherming, welke nog door de Kroon moet worden goedgekeurd, grijpt in den eigendom in, maar lang niet zoo diep als in Noordwijkerhout het geval is. Volgens deze verordening is het — behoudens ontheffing — verboden andere dan voor agrarische doeleinden bestemde gebouwen te plaatsen in een gedeelte eener gemeente, dat met het oog op zijn beteekenis voor het natuur- of landschapsschoon of voor de wetenschap door Ged. Staten als natuurmonument is aangewezen. Ook deze verordening kent geen regeling tot het toekennen van schadevergoeding!

Het steeds aangroeiende leger van natuurbeschermers vraagt dringend om de wettelijke voorzieningen op het gebied der natuurbescherming, die reeds bij de Troonrede van 1928 werden toegezegd; daarbij voegen zich thans de grondbezitters, die zich meer en meer door gemeentelijke en provinciale verordeningen in hun rechten bedreigd zien. Zij hopen, dat de waarschuwende woorden van den grondeigenaar en natuurbeschermers, Dr. Oude mans, tot de regeeringsbureaux zullen zijn doorgedrongen en zij vertrouwen, dat de beide hoofdamtbenaren van Landbouw en Onderwijs Kunsten en Wetenschappen, die, gelijk uw blad onlangs meldde, in opdracht der Regeering een nieuw ontwerp natuurbeschermingswet samenstelden, er rekening mede zullen hebben gehouden.

Men is vol goeden moed, dat de regeering, die de sympathieke Natuurschoonwet 1928 in het Staatsblad bracht, ook een Natuurbeschermingswet zal weten tot stand te brengen, die op een, ook voor den grondeigenaar bevredigende wijze, de zoo dringend noodzakelijke natuurbescherming regelt.

(Vervolg op blz. 362)